

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інфраструктури та технологій
Київський інститут залізничного транспорту
Факультет «Управління залізничним транспортом»
Кафедра «Екологія та безпека життєдіяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету
«Управління залізничним транспортом»

О.Г. Стрелко

«30» 08 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 101 Екологія

Освітньо-професійна програма: Екологія транспортної інфраструктури

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

2022- 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної практики для студентів галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальність 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія транспортної інфраструктури» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ: ДУІТ, 2022 р. 9 с.

Розробник: к.і.н., доц. Сорочинська О.Л., к.с.г.н., старший викладач кафедри ЕБЖ Савчук М.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екології та безпеки життєдіяльності. Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

«Екологія та безпека життєдіяльності»

д.б.н., професор

О.Я. Пилипчук

Вступ

Навчальна практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки фахівців в Університеті, яка спрямована на закріплення теоретичних знань, одержаних студентами під час навчання та набуття і удосконалення практичних умінь і навичок. Програма навчальної практики розроблена для студентів спеціальності 101 «Екологія» за освітньо-професійною програмою «Екологія транспортної інфраструктури» освітнього ступеня бакалавр і проводиться відповідно до програми практики на базі Університету або на підприємствах-базах практики.

Практична підготовка фахівців-екологів є невід'ємним елементом їх майбутньої діяльності у різних професійних категоріях, під час яких вони набувають: практичних умінь, навичок і компетенцій з екології, охорони навколишнього середовища і збалансованого природокористування у професійній діяльності та повсякденному житті; здатностей приймати екологічно відповідальні рішення щодо забезпечення й управління якістю та безпекою навколишнього середовища.

Завданням практичного навчання є:

- Ознайомитися з агентами, що забруднюють навколишнє середовище, під час використання транспорту;
- Ознайомитися з нормативними документами і ГДК шкідливих речовин в повітрі, ґрунті, воді;
- ознайомитись з виробничим циклом і структурою залізничних підприємств – баз практики, функціями підрозділів охорони навколишнього середовища;
- ознайомитися з організацією державного управління природоохоронною діяльністю на залізниці;
- отримати первинні знання про впровадження екологічних інновацій на підприємствах залізничного транспорту;
- визначити основні екологічні аспекти діяльності структурних підрозділів і підприємств залізничного транспорту;

Метою навчальної практики є ознайомлення студентів із специфікою майбутньої спеціальності, а саме з роботою залізниці та структурних підрозділів і підприємств залізничного транспорту; формування, закріплення та актуалізація вмінь студентів щодо визначення екологічного стану навколишнього середовища на підставі комплексного аналізу джерел забруднення; отримання первинних професійних умінь і навичок.

У результаті проходження практики студенти повинні:

– **знати** основні відомості по матеріально-технічну базу і еколого-технологічні аспекти роботи залізничного транспорту;

– **уміти** встановлювати вплив технічних засобів, що застосовуються до технологічних процесів на залізницях на екологічне стан виробничого середовища; вплив і наслідки забруднення навколишнього середовища на залізничних підприємствах.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика студентів проводиться дистанційно на основі документів, що характеризують підприємства-базы практики (а саме технологічними процесами відповідних підприємств та відеоматеріалами). Зазначений контент відповідає вимогам наскрізної програми практики за відповідною спеціальністю та забезпечує її виконання.

Підприємства, установи, організації, їх підрозділи, які використовуються як бази практики, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структур, що відповідають спеціальностям/спеціалізаціям, за якими здійснюється підготовка фахівців;

- надання студентам права користування технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

Навчальна практика студентів проводиться на базах, які відповідають цілям, завданням, змісту практики. Об'єктами навчальної практики є підприємства Південно-Західної залізниці та науково-дослідні інститути та лабораторії, які займаються питаннями екології.

- 1) Центр транспортного сервісу «Ліски» АТ «Укрзалізниця»
- 2) Виробничі та структурні підрозділи Регіональної філії Південно-Західної залізниці (локомотивне депо, вантажна станція)
- 3) Інститут агроекології і природокористування НААН України.
- 4) Навчальна лабораторія екологічного контролю довкілля НУБіП України.
- 5) Навчально-наукова лабораторія біотехнології та клітинної інженерії НУБіП України.

Навчально-методичне керівництво навчальною практикою здійснюється кафедрою. Безпосереднє керівництво практикою реалізується в індивідуальному порядку керівником від університету – викладачем кафедри.

ОБОВ'ЯЗКИ ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальний за проведення практики від профільної кафедри:

Збирає попередню інформацію щодо баз практики, узагальнює її, визначає бази практик, погоджує з базами практики можливість та умови проходження практики студентами, формує Пропозиції, які після підписання завідувачем кафедри подає в деканат факультету для затвердження;

Забезпечує проведення необхідних організаційних заходів з підготовки студентів для проходження практики до виходу на практику, зокрема: збори студентів з питань практики за участю керівників практики, інформування студентів про місце, строки проведення та форми звітності про проходження практики, інструктажів з охорони праці, надання студентам-практикантам необхідних документів (програми, календарного плану практики, методичних рекомендацій щодо оформлення звіту тощо).

Узагальнює підсумки проведення практики студентами відповідної спеціальності, готує проект письмового звіту та інформацію кафедри про результати проведення практики і подає його до підпису завідувачу кафедри.

Викладач - керівник практики від Університету:

Забезпечує наявність програми практики, рекомендацій щодо переліку баз практики, надає вищенаведені матеріали до розгляду на засіданні кафедри, і подає копію затвердженої відповідним чином програми практики до ВПСПСiВ.

Забезпечує проведення всіх організаційних заходів для проходження студентами практики. А саме, – надає студентам-практикантам такі необхідні документи як:

- програма практики;
- методичні рекомендації, перелік яких встановлює кафедра.

Контролює регулярність роботи студентами над документами. Здійснює контроль за виконанням програми практики, інформує студентів щодо порядку надання звітності про практику.

Повідомляє студентів про систему звітності з практики, затверджену на кафедрі, а саме – наявність письмового звіту; умови допуску до захисту звіту про практику за результатами практики.

У складі комісії приймає захист звітів студентів про за результатами практики практику.

Подає не пізніше ніж протягом місяця після закінчення практики завідувачу кафедри підсумковий письмовий звіт про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення процесу та якості проходження практики студентами Університету згідно форми.

Студенти Університету зобов'язані:

До початку практики у керівника практики від Університету одержати необхідні матеріали: програму практики, інструкції та вказівки щодо проходження практики та оформлення усіх необхідних документів.

Своєчасно приєднатися до курсу в системі Googleclassroom. У вказаний термін строк подати всю звітну документацію та скласти заліки, передбачені навчальними планами Університету.

У випадку, якщо студент самостійно пропонує базу практики – не пізніше ніж за 3,5 місяці до початку практики погодити пропозицію з керівником практики, завідувачем відповідної кафедри, директором відповідного Інституту та не пізніше ніж за 2 тижні до початку практики подати погоджену належним чином заяву,

гарантійний лист-запит або підписану з боку підприємства угоду на проходження практики до ВПСПСіВ.

РЕКОМЕНДОВАНА РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

На практиці рекомендується дотримуватися наведеної нижче програми дій щодо проходження навчальної практики.

Підприємство	Зміст роботи	Орієнтовний обсяг, години
Вантажна станція (на прикладі ст. Київ-Почайна)	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомлення з організаційно-економічною характеристикою бази практики.2. Ознайомлення з технологією роботи вантажної станції3. Ознайомлення з сучасними екологічними вимогами до роботи на вантажних станціях.4. Ознайомлення з перспективами розвитку підприємства.	9
Пасажирська станція (на прикладі ст. Київ-Пасажирський)	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомлення з організаційно-економічною характеристикою бази практики.2. Ознайомлення з технологією роботи локомотивного депо.3. Ознайомлення з сучасними екологічними вимогами до роботи локомотивного депо.4. Ознайомлення з перспективами розвитку підприємства.	9
Центр транспортного сервісу «Ліски» АТ «Укрзалізниця»	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомлення з технологією роботи підприємства.2. Ознайомлення з нормативними документами, що стосуються екологічних питань – екологічної інспекції.3. Ознайомлення з виробничою структурою підприємства.4. Ознайомлення з перспективами розвитку підприємства.	9
Інститут агроекології і природокористування НААН	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомлення з основними екологічними проблемами в Україні спричинені викидами транспорту.2. Ознайомлення з нормами і стандартами що стосуються забруднення навколишнього середовища (повітря, води, ґрунтів).	9
Навчально-наукова лабораторія біотехнології та клітинної інженерії НУБіП України.	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомитися із дослідженнями у галузі екологічної біотехнології згідно з пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки.2. Ознайомитися з новітніми методиками та сучасними методами біотестування.	9
Навчальна лабораторія екологічного контролю довкілля НУБіП	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомитися з основними нормативними документами, що стосуються екологічного контролю довкілля.	9

України.	2. Ознайомитися експрес методами діагностики стану атмосферного повітря. 3. Ознайомитися з методами діагностики ґрунтів та поверхневих вод.	
Самостійна робота	Оформлення звіту	3
Самостійна робота	Підготовка до складання диференційованого заліку	3
Всього		60

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ

Під час проходження навчальної практики студенту необхідно уникати безсистемного накопичення матеріалів для написання звіту. Рекомендується спочатку вивчити наочну інформацію, відеоматеріали, фото, а вже потім приступати до вивчення технологічного процесу. Особливу увагу в умовах віддаленого вивчення рекомендовано присвятити роботі з нормативними документами екологічного контролю довкілля.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

По закінченню практики студент складає письмовий звіт і здає його на перевірку керівнику практики від підприємства, а потім керівнику практики від кафедри.

Звіт про проходження навчальної практики повинен мати чітку структуру, логічну послідовність і конкретність викладення матеріалу, переконливість аргументації, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій.

Обсяг звіту – 12-15 сторінок (без додатків).

Зміст та структура звіту

Звіт повинен складатися із таких елементів:

- *титального аркуша*, який оформлюють на стандартному бланку;
- *змісту*;
- *вступу* (1-2 сторінки);
- *основної частини*;
- *висновків* (1 – 2 сторінки);
- *списку використаних джерел*;
- *додатків* (у разі необхідності).

У *вступі* наводиться значення екологічного контролю на підприємствах залізничного транспорту для забезпечення сталого природокористування та недопустимості техногенних катастроф.

У *висновках* стисло формулюються основні результати проходження практики.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 джерел, на які у тексті повинні бути посилання!

Додатки

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти звіту, але внесення його до основної частини може змінити впорядкованість й логічне сприйняття поданої інформації;

- не може бути послідовно розміщений у звіті через великий обсяг або способи відтворення;

У додатки можуть бути внесені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, проміжні докази, формули, розрахунки; інструкції, методики, опис комп'ютерних програм).

Оформлення звіту.

Звіт оформлюють згідно вимог ЄСКД. Звіт повинен бути зброшурований.

Після подання зазначених матеріалів керівник від кафедри вирішує питання про допуск студента до захисту звіту.

Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку при захисті, відраховується із університету.

Подані Здані на кафедрі матеріали звіту практики студентам не повертаються.

ЗАХИСТ ЗВІТУ

Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою згідно таблиці).

Сума балів	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	Зараховано	A
82 – 89		B
74 – 81		C
64 – 73		D
60 – 63		E
35 – 59	Не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0 – 34	Не зараховано з обов'язковим повторним курсом	F

Захист звіту відбувається у встановлений кафедрою термін згідно розкладу. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до залікової книжки студента. Захист звіту передбачає усне опитування студента з метою визначення рівня засвоєння питань, передбачених програмою практики із застосуванням усіх можливих засобів комунікації (Zoom, Viber, GoogleClassroom).

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин може бути надано право повторного проходження практики за власний рахунок студента у його особистий час за умови виконання вимог, визначених Університетом та погоджених з базою практики. Студент, який має академічну заборгованість через невиконання програми практики без поважних причин або повторне невиконання програми практики, отримання незадовільної оцінки за практику при захисті звіту, відраховується з Університету.

Список рекомендованої літератури

- 1 Закон України «Про залізничний транспорт України»
- 2 Закон України «Про затвердження Правил безпеки для працівників залізничного транспорту на електрифікованих лініях» затверджений Указом Президента України від 31 травня 2000 року № 340/4561, (ДНАОП 5.1.11-1.48-00 – поточна редакція).
- 3 The European Railway Agency [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.era.europa.eu>
- 4 UIC: the worldwide international organization of the railway sector [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.uic.org>
- 5 Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 6 Закон України про державний екологічний контроль. https://ips.ligazakon.net/document/view/ji01459b?an=3&ed=2021_03_18
- 7 Екологічне управління: [підручник] / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
- 8 Величко О. М., Гало М., Дудич І. І., Шпеник Ю. О. Основи екології та моніторинг довкілля : [навч. посібник]. Ужгород: Видавництво УжНУ. 2001. 285 с.
- 9 Герасимчук З. В., Вахович І. М., Голян В. А., Олексюк А. О. Трансформація інституціонального механізму природокористування в умовах глобалізації : екологічні імперативи та системні суперечності : [монографія]. Луцьк: Надстир'я, 2006. С.153-211.